

Ny modell för kantorer

På Mellansels folkhögskola finns redan den utbildning som ska göra blivande kantorer bättre rustade för sitt jobb. Kvalificerad yrkesutbildning kallas den, ger mer praktik och håller nära kontakt med arbetsgivarna.

Hösten 2005 blev Mellansels folkhögskola först i landet med att utbilda kantorer inom den ram som kallas Kvalificerad yrkesutbildning (KY). Rektorn Thomas Wahlbom beskriver vad som särskiljer Mellanselsmodellen.

I den två och ett halvt år långa utbildningen ingår praktik på 26 veckor. En termin är yrkespraktik på en arbetsplats, i en församling. Studenten får då handledning, som inom KY-utbildningar kallas lärande i arbete, LIA.

– Det innebär att när eleverna är färdiga kantorer och söker jobb vet arbetsgivaren att de från dag ett vet vad jobbet går ut på, säger Thomas Wahlbom.

Enligt Thomas Wahlbom är det viktigt eftersom den introduktion som kantorer har rätt till under sitt första år i arbetslivet nästan inte förekommer – ett välkänt problem i församlingarna. Och utan en kvalificerad praktik under utbildningen står de då ganska handfallna på första jobbet.

– Eleverna känner sig helt utlämnade, säger han. Det har också riktats kritik mot utbildningarna: när eleverna kommer ut kan de spela, men vet inte så mycket om arbetet i en församling. Den teoretiska utbildningen behöver kompletteras med praktisk verksamhet förlagd till en församling.

Eftersom KY-modellen är ny går de första eleverna ut på sin långa praktik till hösten. Musikkonsulenterna i de tre nordligaste stiftens ansvarar för deras praktik och utser handledare i de församlingarna eleverna kommer till. Den nära kontakten med arbetsgivaren är ytterligare en hörnsten i en KY-utbildning. Den ska ha en ledningsgrupp där arbetslivet är i majoritet. För Mellansels del innebär det att Svenska kyrkan

Spela bättre. Kristina Åkesson går en KY-utbildning för kantorer på Mellansels folkhögskola. Nu gör hon sin praktik i Tumba kyrka i Botkyrka församling. Elisabeth Edström är hennes handledare. FOTO: KEVIN WEDIN

på församlings- och stiftsnivå representeras av ledamöter från ett par församlingar i trakten, Anundsjö och Själevad, musikkonsulenterna från de tre nordligaste stiftens och en ledamot från Musikhögskolan i Piteå. Örnsköldsviks kommun har också en representant.

– För en KY-utbildning ska arbetslivets behov styra, säger

Thomas Wahlbom. Arbetsgivaren, Svenska kyrkan, kan på ett helt annat sätt få gehör för sina önskemål och behov. Ur församlingarnas synvinkel är det väldigt värdefullt och de utbildade har mycket större trygghet i jobbet.

Cecilia Jaensson Wallander
08-462 28 11

cecilia.jaenssonwallander
@kyrkanstidning.se

Skolor går samman – målet en enhetligare utbildning

Nu går landets kantorsutbildningar samman om målet att skapa en enhetlig och kvalificerad yrkesutbildning.

I dag finns det tre olika vägar för att bli kantor: via folkhögskola, högskola eller via så kallad Kvalificerad yrkesutbildning (se faktaruta).

– Även om det i grunden är samma utbildning, har de olika förutsättningar, säger Thomas Wahlbom, rektor vid Mellansels folkhögskola som är en av de fem utbildningsanstalterna.

Utbildarna anser att en mer enhetlig struktur för kantorsutbildningen vore bättre. Thomas Wahlbom tycker att KY-konceptet är som klippt och skuret för Svenska kyrkans behov av utbildade kantorer.

Därför har nu de fem kantorsutbildningarna Mellansels, Oskarshamns och Hjo folkhögskolor, Geijerskolan och Ersta-Sköndals högskola gjort en gemensam ansökan om att alla ska få starta Kvalificerad yrkesutbildning.

Utbildningen skulle likna den som redan nu bedrivs på försök vid Mellansels folkhögskola och

omfatta tre års profylutbildning, inklusive ett års yrkespraktik i församling. Den praktik som ingår i KY-utbildningar ska vara kvalificerad och innehålla handledning och kallas därför lärande i arbete, LIA.

Mellansels folkhögskola har av Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning beviljats att ta in en ny kull elever till KY-utbildningen fyra gånger. Vad som därefter sker, är ovisst.

Nyligen fick de fem folkhögskolorna nej på sin ansökan att starta KY-utbildningar till kantor på alla fem skolorna.

– De uppfyller mycket väl kraven: det finns stort behov av utbildningen och utbildarna har kompetens – det finns inga brister där, säger Mona Thuresson, utbildningshandläggare vid Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning som beslutar vilka KY-utbildningar som får statsbidrag.

Hon pekar på flera orsaker som sammanlagt ledde till att skolorna inte beviljades som KY-utbildningar. Dels att kantorer i dag utbildas i tre olika skolformer, vilket gör KY-myndigheten tveksam till om det är där som

Göteborgs stift fick nej till utbildning

Göteborgs stift vill också starta en kantorsutbildning. Men inte heller där får man pengar från KY-myndigheten.

Bristen på kantorer är stor i Göteborgs stift. Därför hoppas man få en kvalificerad kantorsutbildning i Göteborg. Sensus har lämnat en ansökan till Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning, stiftet stöder ansökan och Musikhögskolan garanterar utbildningens kvalitet. Men denna gång fick Göteborg nej från KY-myndigheten. Vad som sker nu är inte klart.

– Vårt behov kvarstår och vi måste göra något åt situationen, säger Kim Lundberg, musikonsulent för Göteborgsstift.

Det mest närliggande är att söka KY-anslag igen, och det kommer stiftet sannolikt att göra. Men det räcker inte, anser Kim Lundberg.

– Vi behöver föra upp den här frågan på en högre nivå, så att man i Svenska kyrkan nationellt inte glömmar bort oss här på västkanten.

I Göteborgstrakten finns många som hade hoppats på en kantorsutbildning på hemmaplan och som nu är besvikna på att ansökan fick nej. De flesta har familj och jobb som gör det omöjligt för dem att flytta till en annan ort för kantorsstudier.

Samtidigt skulle en kantorsutbildning i Göteborg gagna hela landet, tror Kim Lundberg: stans utbildningsmöjligheter och rika kulturliv drar till sig många potentiella kantorselever, som sedan kan söka jobb i andra delar av landet också.

– Det är viktigt att Svenska kyrkan är tydlig om att den här utbildningen behövs, inte minst mot myndigheterna, säger hon. Vi skulle gärna vilja ha rikskyrkans stöd – det vore tråkigt om man inte tog till vara de kantorer som kan utbildas här.

Göteborgsstift för en dialog med kyrkan på nationell nivå för att få klarhet i hur mycket stöd rikskyrkan är beredd att ge en kantorsutbildning i Göteborg.

Cecilia Jaensson Wallander

Detta är KY-utbildning

KY betyder kvalificerad yrkesutbildning och är en eftergymnasial utbildningsform som utformas i samarbete med arbetslivet.

Utbildningarna är mellan ett och tre år långa: Alla utbildningar omfattar cirka en tredjedel handled praktik i arbetslivet. En ledningsgrupp där arbetsgivarna är i majoritet finns för varje utbildning.

700 KY-utbildningar finns, inom de flesta branscher.

kantorsutbildningen ska hanna. Dels att man vill invänta såväl utvärderingen av den KY-utbildning som Mellansels folkhögskola nu genomför på försök. Svenska kyrkans stora utredning om de kyrkliga utbildningarna och en statlig utredning om all eftergymnasial yrkesutbildning.

Thomas Wahlbom och hans kollegor ger inte upp trots det negativa beskedet. De tänker ansöka igen om att bli KY-utbildningar.

– Ja, helt klart, säger Thomas Wahlbom.

Cecilia Jaensson Wallander